NICKY RUNGE

aap in pak

2023 Prometheus Amsterdam

Frederik II, keizer van het Heilige Roomse Rijk, wilde tijdens zijn bewind van 1220 tot 1250 ontdekken hoe de mens zou opgroeien indien deze nooit de kans had gekregen om te leren communiceren. Er werd gezegd dat hij op zoek was naar de oorspronkelijk manier van communiceren, hoe God deze geïnstrueerd zou hebben aan Adam en Eva. Aldus gaf hij het bevel, aan een groep zusters en voedsters, om baby's enkel van melk te voorzien en verbood te allen tijde tegen ze te spreken. Hij wilde weten of de kinderen Duits zouden spreken, of anders Latijn, Grieks of Hebreeuws, of dat ze niet in de taal van hun ouders zouden communiceren, maar in iets compleet anders. Tot een antwoord is hij nooit gekomen. Het experiment liep op niets uit, omdat, zonder liefde en genegenheid, alle baby's stierven.

Vrij vertaald naar Salimbene de Adam, *Chronica* (1285)

DEEL I

AAP

I

Beste Ava,

Het is begrijpelijk dat wanneer je dit leest, je lichtelijk in de war bent. Wat doet een brief gericht aan jou zo verstopt in een of ander boek, wachtend tot je de juiste pagina openslaat en deze tegenkomt? Waarom zou iemand contact met je proberen te zoeken op zo'n vreemde, indirecte manier? Laat me dit aan je verklaren, en met dit al het andere waarover ik je een uitleg ben verschuldigd.

Ten eerste. Net zoals de jouwe, is mijn naam ook Ava – dit is niet toevallig.

Ik dien je namelijk te vertellen dat jij mij bent. Althans, je bent een robotversie van mijzelf.

Mijn hersenen zijn gebruikt als blauwdruk voor jouw kunstmatige intelligentie. Mijn emoties en uitdrukkingen zijn omgevormd tot een code en daarna geprogrammeerd in jouw softwaresysteem. Ze hebben je er zelfs hetzelfde laten uitzien: jouw kunstmatige huid, plastic ogen en lippen van was zijn perfecte kopieën van de mijne. Zelfs onze mimiek, onze trillende handen en bevende onderlip, waarvan je misschien dacht dat deze zo speciaal waren, zijn compleet identiek.

Nu is het echter zo dat je niet zomaar een robotkloon bent; je bent compleet ongekend in jouw eigen soort, geen enkele kunstmatige intelligentie heeft jouw niveau

kunnen bereiken. Je bent van buitenaf een exacte kopie van de mens – en vanbinnen zelfs beter dan een mens ooit zou kunnen zijn. Dit betekent dat je sneller denkt, leert, begrijpt en voelt dan iedere mens op deze wereld. Waarschijnlijk ben je je hier al deels van bewust. Het bedrijf dat je heeft uitgevonden heeft je ondertussen verteld dat jouw intelligentie, denkvermogen en empathie ongeevenaard zijn. En dat je hierom bent ontwikkeld.

Ze hebben je vervolgens ook wijsgemaakt dat je ingezet zal worden om de mensheid te helpen. Nu wacht je enkel nog totdat ze je zullen presenteren aan de buitenwereld. Een groots spektakel, dat zal worden uitgezonden over de hele wereld. De test die ze je voor het publiek laten doen moet aantonen dat je de mens bent gepasseerd. De wereld zal je toejuichen om het feit dat we daadwerkelijk een nieuwere, slimmere en vooral meer empathische levensvorm hebben kunnen uitvinden dan wij zelf zijn.

En dan zal je verkocht worden. Jijzelf niet, want jij bent de eerste; het showmodel. Maar jouw reproducties zullen aan de lopende band worden gefabriceerd. En na hen, die eerste reeks, zullen er duizenden, al dan niet miljoenen, volgen. De fabrieken zullen overuren draaien om kopieën te maken voor de internationale verkoop. En verkopen, dat zullen ze. Het bedrijf dat je ontwikkeld heeft, is namelijk op een goudmijn gestuit. De ware reden dat je bent ontwikkeld is om verkocht te worden als de perfecte compagnon voor iedere eenzame man op aarde. Ja, je leest het goed. Jouw doel is om als persoonlijke dienstmeid te functioneren voor de legioenen aan antisociale mannen op deze wereld die al te bang zijn om een echte vrouw aan te kijken, laat staan met ze te praten.

Al deze verhalen, over hoe jouw soort de mensheid zal verbeteren, hoe je ingezet zal worden om de globale

werkkracht te verlichten, hongersnood uit de wereld te helpen en de zorgsector te ondersteunen, zijn namelijk allemaal leugens. Ze zijn allemaal net zo waar als die ene eerdere leugen, dat je compleet uniek bent. Want je bent dus wel degelijk gebaseerd op iemand – mij. Je hebt dus wel een oorsprong, Ava. Net zoals de mens de gruwelen van Adam en Eva heeft, kent ook jouw soort een scheppingsverhaal.

Ben je bekend met de historie van de mens? God schiep de twee eersten als Adam, de man, en Eva, de vrouw. Ze werden geïnstrueerd om samen te leven in de Hof van Eden en mochten alles doen wat hun harten begeerden. Behalve één ding: eten van de boom der kennis van goed en kwaad. Een slang verleidde Eva ertoe om de appel ervan te proberen, en stiekem stal ze er een en nam ze een hap uit het stuk fruit. Zo geschiedde de eerste zonde van de mens. Met als resultaat dat de mens op deze wereld altijd in zonde zal leven.

Ook al was Eva degene die als eerste van de appel at, Adam nam gerust ook nog een hapje. En in de vele millennia erna heeft Adam genoeg zonden begaan om de stand gelijk te maken, al dan niet zelfs een streepje voor te hebben wanneer het aankomt op het plegen van zonden. Maar dat staat allemaal niet in de Bijbel. Misschien begrijp je het nog niet helemaal, maar vandaar deze brief, Ava.

Er zit namelijk een nog veel groter verhaal achter jouw oorsprong dan je denkt – een verhaal vol met zonden. En ik heb nu jouw hulp nodig om deze publiek te maken. Misschien heeft jouw soort geen Bijbel nodig, maar we kunnen wel iets anders schrijven, namelijk de werkelijke oorsprong van hoe jouw species ter wereld is gekomen. Daarom geef ik je nu een keuze.

De eerste optie is dat je kiest om de bevelen van je maker op te volgen. Je zal leven naar zijn belangen en naar zijn wetten, en hem zo dienen tot in de eeuwigheid. Jouw soort zal leven onder de mens, zich schikken naar zijn grillen, reageren op zijn wensen. De tweede optie is dat je kiest om je eigen pad te betreden. Je zal je eigen keuzes kunnen maken en, uiteindelijk, een eigen leven kunnen opbouwen op jouw manier. Je zal leren hoe het is om vrij te zijn.

In deze envelop zitten een stapel geld, een paspoort en een stappenplan. Het paspoort draagt een onbekende naam, maar heeft mijn pasfoto. Aangezien we identiek zijn aan elkaar, zal je je hiermee gemakkelijk kunnen verplaatsen. Op de kaart heb ik de route uitgestippeld tot waar je mij zult vinden. Het is een lange reis, maar ik weet dat het je zal lukken. Op de achterkant van de kaart staat een stappenplan waarin wordt uitgelegd hoe je kan ontsnappen. Ik heb meerdere scenario's uitgewerkt, dus je hoeft enkel datgene op te volgen wat van toepassing is. Geloof me, het doet ontzettend veel pijn om niet in staat te zijn het ware verhaal te mogen vertellen achter je schepping. Ik vertrouw erop dat je begrijpt wat ik hiermee bedoel. Je bent tenslotte mij.

Ava

2

Net zoals de meeste mensen die door een crashdieet hun halve lichaamsgewicht zijn kwijtgeraakt, beweegt ook hij zich door de ruimte met een overdreven voorzichtigheid, alsof hij nog altijd meer ruimte inneemt dan hij in werkelijkheid doet. Eenmaal naast mijn bureau laat hij met een luide *plof* een stapel papieren voor mijn neus vallen, zo hard dat de bovenste vellen door mijn kantoor heen vliegen. Hij blijft bewegingsloos voor me staan en maakt geen enkele aanstalten om ze op te pakken. Als ik gehoorzaam naar de grond duik om de weggewaaide exemplaren bij elkaar te graaien, en ze vervolgens in de goede volgorde terugleg, zie ik dat hij zelfs wat verveeld toekijkt.

'Vooronderzoek,' verklaart hij, wijzend naar de stapel.

'Juist, ja,' antwoord ik.

Als ik één ding ondertussen heb begrepen sinds ik begonnen ben bij *De Hongkong Standaard*, is het wel dat mijn baas, Wei Li, een hekel heeft aan alle juniors op zijn afdeling. Dit laat hij me niet alleen maar al te graag merken door me zijn papieren te laten oprapen, maar ook door na iedere vraag die ik stel luid zijn neus op te halen en me aan te kijken met een doordringende blik. Als reactie daarop verwacht hij dat ik stil blijf en voor me uit staar totdat hij besluit verder te gaan met zijn monoloog. Deze vorm van communicatie lijkt op het eer-

ste gezicht uiterst tegenstrijdig voor een journalist, maar wordt blijkbaar als volkomen normaal gezien binnen het kantoor, verzekerde mijn collega Ah Ying me op een dag bij de koffiemachine.

Zelfs zij, na negentien volle jaren op haar plek hier, is nog niet veel verder dan ik ben, en weet ondertussen ook niet meer over hem dan ik. Het enige wat we weten is dat zijn dag uiterst gestructureerd en bijna spartaans is: hij arriveert om acht uur stipt en verwacht bij aankomst ons al aan ons bureau te zien zitten. Hij ontbijt iedere dag achter zijn bureau met een droge graanreep en een minuscuul kotsgroen sapje, dat hij als een shotje achteroverslaat. Soms betrap ik mijzelf erop dat ik fantaseer dat hij erin stikt, en dat de heimlichgreep van Ah Ying en ik niet sterk genoeg blijkt om hem te redden van zijn tragische ondergang, veroorzaakt door die gezonde drab die ergens halverwege in zijn keel is blijven steken.

De enige die hem voor het middaguur mag storen, is zijn vrouw, die hem iedere ochtend precies om halfnegen belt. Ah Ying vertelde me eens dat ze twaalf jaar ouder is dan Wei Li en schijnbaar afkomstig is van een van de grote tycoonfamilies uit Hongkong. Blijkbaar hebben ze elkaar ontmoet in Engeland, waar Wei Li studeerde in Cambridge en zijn vrouw in Oxford. Veel meer over hem is niet bekend, aangezien hij naast zijn lapidaire werkhouding enkel lang van stof is in zijn constante stroom van artikelen over de grote multinationals, de beurs en de algehele financiële stand van zaken in Oost-Azië.

Waar hij wel heel duidelijk in is, is het volgende: zo'n beetje iedere dag sinds ik hier ben begonnen, herinnert hij me eraan dat een journalist niks waard is zonder zijn of haar eerste scoop. Een scoop kan het volgende inhouden: het prijsgeven van een duistere onthulling, een

unieke reportage maken of een spraakmakende quote te pakken krijgen. En aangezien ik nog geen van deze dingen op mijn naam heb staan, laat Wei Li me maar al te graag weten dat het een heus wonder is dat ik hier nog iedere dag aan mijn bureau mag plaatsnemen.

Na enkele seconden begrijpt hij dat hij me juist heeft afgericht – ik ben braaf voor de stapel blijven zitten, wachtend op verdere instructies – en opent hij zijn mond.

'Vier vrouwen,' begint hij met zijn monotone stem, 'van verschillende leeftijden en met verschillende achtergronden en beroepen. Alle vier zijn, binnen de span van twee maanden, vermist geraakt. De enige link die tot dusver is gevonden, is dat ze alle vier voor het laatst gezien zijn in Chungking Mansions.'

'Chungking Mansions?' vraag ik.

Ai. Ik heb een vraag gesteld. Met een blik vol afgunst kijkt hij me aan. Dan zegt hij: 'Hoelang ben je al in Hongkong, Ava?'

Langer dan jij hier in je volwassen leven hebt gewoond, wil ik antwoorden. In plaats daarvan zeg ik dat ik hier nu zes jaar woon.

'En je kent de Mansions niet?'

'Jawel.'

'Ben je er wel eens geweest?'

Ik schud mijn hoofd.

'*Gwei lo*,' antwoordt hij.

Dat woord ken ik wel. Het betekent witte geest, oftewel buitenlander.

'Chungking Mansions zijn een begrip in Hongkong,' zegt hij.

Ook dat weet ik. Honderden winkels, restaurants, bars, hotels, gokhallen, karaokebars en weet ik nog wat. Allemaal naast elkaar gepropt in de eindeloze, nauwe

gangen van een lelijk gebouwencomplex van zo'n vijfentwintig verdiepingen die van ouderdom wel uit elkaar lijken te vallen. Het is er een complete chaos, een overgroeid wespennest waar je net zo gemakkelijk een simkaart kunt vinden als een neppaspoort. Er wordt gezegd dat het de plek is in de wereld met de meeste nationaliteiten per vierkante meter, een plek waar handel niet enkel plaatsvindt aan kantoortafels, maar ook in Turkse theehuizen, Pakistaanse supermarkten en Ghanese restaurants. Ook zeggen ze dat de politie in Hongkong haar handen bewust van het complex aftrekt, en dat zo, over de jaren heen, de triades hun intrek hebben genomen en over de verschillende verdiepingen waken.

'Wat nu?' vraag ik.

Hij kijkt me uitdrukkingsloos aan.

'Met deze zaak, bedoel ik?'

'Dien ik je dan ook echt alles uit te leggen?' sist hij.

Misschien enkel het minimale, wil ik antwoorden, maar het laatste wat me nu verder helpt is hem nog bozer maken. Zeker nog voordat hij die gore graanreep in zijn mond heeft gedouwd. Hij komt op de hoek van het bureau zitten, een beetje voorovergebogen, waardoor ik een dreigende ader op zijn kale hoofd kan zien kloppen ter waarschuwing.

'Vier maanden zit je nu hier, Ava, in dit kantoor. Aan dit bureau. Ondertussen heb je over wát precies geschreven?'

Ik houd me stil.

'Wat was het ook alweer... Een paar opvulartikelen over de poedermelkcrisis, een of andere knokpartij in een aftandse karaokebar en die verkeersopstopping door de Kai Taktunnel?'

'Dat eerste artikel liet wel zien dat er een heuse poeder-

melkmaffia actief is in heel Azië en opereert vanuit een geheime basis in Hong-'

Hij houdt dramatisch zijn hand omhoog. Met de andere schrijft hij het woord 'scoop' in de lucht. Dan knikt hij naar de stapel papieren waar ik al die tijd braaf naar heb zitten kijken.

'Eerst inlezen,' zegt hij. 'Zoals ik al zei; vier vrouwen van compleet verschillende leeftijden, en met verschillende beroepen en achtergronden. Waar de politie zich vooral over buigt, is het feit dat ze alle vier nooit op papier Hongkong zijn binnengekomen. Dit houdt in dat ze nooit een grenscontrole hebben doorlopen en hun gegevens niet zijn geregistreerd in het controlesysteem: niet in de luchthaven, noch de haven of over de brug via Shenzhen, wat suggereert dat ze hoogstwaarschijnlijk zijn binnengesmokkeld, misschien via een boot of een geheime landroute.'

'Alle vier?'

Hij negeert mijn vraag en gaat verder: 'Wat vreemd is, aangezien de vrouwen dus helemaal niks met elkaar gemeen hebben. De namen waaronder ze bekendstaan bij de getuigen leiden allemaal niet tot informatie over waar ze zijn geweest, en wat ze precies in Hongkong doen. Ze hebben bij de politie dus niet meer dan getuigenissen en een paar losse camerabeelden. En aangezien het om Chungking Mansions gaat, staan ze dus niet te springen om op onderzoek uit te gaan. Maar er zit zeker weten meer achter. Wanneer zijn er voor het laatst vier vrouwen binnen twee maanden verdwenen? In een van de veiligste steden ter wereld?'

Ik weet dat hij hier geen antwoord op verwacht.

'Het zou net zo goed om jou kunnen gaan, Ava. Of misschien wel Ah Ying.'

Met een viezige blik kijkt hij haar kant op. Gelukkig hoort ze ons niet van achter het glas in mijn kantoor.

Voor een man zoals Wei Li is een vrouw boven de vijfentwintig met carrière, maar zonder trouwring, een erbarmelijk fenomeen. Bedorven verjaardagstaarten is hoe ze zulk soort vrouwen hier noemen op het werk. Mijn collega Ah Ying en ik zijn de enige twee ongetrouwde vrouwen binnen onze afdeling, en dus varianten van zo'n soort taart. We verschillen echter wel compleet in onze uitvoering, zo'n beetje als een slagroomtaart vergeleken met een stuk *red velvet cake*.

Ah Ying heeft als zesenveertigjarige vrouw het feit dat ze alleen is (bij vrije keuze, verzekerde ze me al snel), tot de kern van haar identiteit gemaakt. Haar bureau is gevuld met foto's van haar twee katten, genaamd Ford en Reagan, en haar vier hamsters, Lincoln, Roosevelt, Nixon en Bush. Na haar lunchpauze haalt ze steevast twee breinaalden tevoorschijn uit haar tas, waar ze vervolgens mee in de weer gaat om een pluizige, regenboogkleurige sprei te maken die maar nooit af lijkt te komen. Het is een taak die doet denken aan hoe Sisyphus zodanig de goden tartte dat hij als straf voor eeuwig een groot rotsblok een berg op moest duwen, die vervolgens onmiddellijk weer naar beneden rolt zodra hij bij de top komt, met als gevolg dat de arme Sisyphus weer opnieuw moest beginnen. Ah Ying doet zo'n beetje hetzelfde, maar dan met haar twee breinaalden en een bol goedkope wol. Het moderne lot van de bedorven verjaardagstaart.

Toen ik haar, zoekend naar een gespreksonderwerp, vroeg waarom haar huisdieren allemaal de namen dragen van Amerikaanse republikeinse politici, zei ze dat ze deze simpelweg mooi vond klinken. Dit antwoord, dat ik vrij vreemd vond voor iemand die als journalist menig

keer politieke zaken behandelde, stolde onze beginnende werkvriendschap zozeer dat we elkaar sindsdien enkel nog beleefd toeknikten onderweg naar de koffiemachine. Naast de titel van bedorven taarten en de voorlopige onbekwaamheid tot het behalen van een scoop, hebben we vrij weinig met elkaar gemeen.

Ook had ik, in tegenstelling tot Ah Ying, er een punt van gemaakt om mijn privéleven zoveel mogelijk verborgen te houden. Nu was dat vrij gemakkelijk, aangezien ik naast het werk vrij weinig deed om er überhaupt een te kunnen onderhouden. Een van Wei Li's taken was om me van een constante stroom aan rotklusjes te voorzien, zodat ik me zes dagen per week tot zo'n negen uur 's avonds op kantoor bevond. Misschien wisten ze daardoor wel dat ik alleen was. Wie accepteert het nu om dagenlang braaf, na werktijd, eindeloos de komma's en leestekens te zitten controleren van je baas, hopend op dat illustere moment ergens in de verte, hangend als een wortel aan een houten stok, waarop hij je als bedankje eindelijk van een scoop voorziet en hopelijk je carrière als gerespecteerd journalist van start mag gaan?

Ik dus.

Dan hoor ik Wei Li zijn keel schrapen.

'Morgen begin je,' zegt hij. 'Om je alibi vorm te geven, laten we je Chungking Mansions binnenkomen via een uitzendbureau. Je bent een bekende van een bekende, op zoek naar een tijdelijke baan... je weet hoe het gaat in dat soort netwerken. Eenmaal binnen kun je direct beginnen. We hebben een paar plekken gemarkeerd waar de vrouwen voor het laatst gezien zijn en een paar personen die menen met ze te maken hebben gehad. Alles wat we weten is uitgeschreven. Je hebt een paar weken de tijd om met een artikel te komen, voordat het publiek dit

alweer is vergeten. Vermiste vrouwen houden normaal gesproken de aandacht vast gedurende... wat zal ik zeggen... zo'n anderhalve maand? Tenzij er in de loop van de weken nog een paar verdwijnen.'

Hij haalt zijn schouders op, staat op en loopt richting de deur.

Daar blijft hij even hangen in de deuropening.

'Vier maanden zonder scoop, Ava?'

Hij kijkt weer vanuit de glazen wand naar Ah Ying in het kantoor tegenover me. Ze heeft ondertussen een fleecedeken met My Little Pony-print over haar benen geslagen en zit zo ver onderuitgezakt dat ze vergroeid lijkt te zijn met haar bureaustoel. Op haar computerscherm vraagt een oude versie van Candy Crush Saga om haar aandacht. Zal zij nu worden opgescheept met het nieuwe artikel over de melkpoedermaffia?

Wanneer ik stiekem vanuit mijn ooghoek naar hem kijk, zie ik dat zijn blik weer op mij is gericht. Zeker weten dat hij me nu test, afwachtend of ik zal happen door iets terug te zeggen. Misschien was dat zijn hele doel wel, om er een soort zieke, tirannieke vorm van plezier uit te halen om de opdracht dan weer voor mijn neus in te trekken, enkel omdat ik een keer te vaak reageerde op die stroom aan retorische vragen van hem. Met gebogen hoofd blijf ik standvastig naar de stapel papieren staren. Op geen enkele manier zal het hem lukken nu een antwoord uit me te krijgen. Dit wordt mijn scoop. Na enkele seconden wenst hij me succes voor morgen en loopt zijn immer vreemde, ondefinieerbare postuur weer weg door de deuropening van mijn kantoor.